

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak

„Alvóváros vagy közösség” – hogyan kezelhető a szuburbanizáció

Belső konzulens:

Szövényi Anna Andrea

Tanszékvezető, egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:**

Településtervezési és Díszkertészeti Intézet,
Településépítészeti és Települési zöldinfrastruktúra
Tanszék

Készítette:

Tar Márton Péter

Budapest

2023.

TARTALMI KIVONAT

„Alvóváros vagy közösség” – hogyan kezelhető a szuburbanizáció

Tar Márton Péter

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak, nappali tagozat

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Belső témavezető: Szövényi Anna Andrea, tanszékvezető, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Budapei Campus, Településépítészeti és Települési zöldinfrastruktúra Tanszék, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Korunk egyik legmeghatározóbb demográfiai-urbanisztikai problémaköre az agglomerációs zónákban megjelenő ún. „alvóvárosok”. Az ezen alvóvárosok jellegét adó tulajdonságokat ez idáig a hazai és a nemzetközi szakirodalmak nem tárták fel teljeskörűen.

Ezen tulajdonságok azonosítása érdekében egy tipikus, budapesti agglomerációban elhelyezkedő, jellemzően alvóvárosnak titulált település átfogó vizsgálatát végeztem el. Annak érdekében, hogy ezek a jellegadó, lényegi tulajdonságok pontosan körvonalazódjanak, összehasonlítás végett az alvóváros mellett párhuzamosan egy agglomerációs zónán kívül eső települést is vizsgáltam, melynek gazdag közösségi élete van, tehát az alvóvárosi jelző legfőbb értelmében nem illik rá. Azt, hogy milyen jellegű vizsgálatokra lesz leginkább szükség, szakirodalmi áttekintés és pontos fogalmi tisztázás adta meg. Az elemzésem metodikáját statisztikai adatokból, a települések fejlesztési dokumentumaiból, valamint a térinformatikai eszközökkel elvégzett hagyományos település vizsgálatokból levont következtetések jelentették.

A vizsgálatom rávilágított, hogy az elemzett alvóvárost, annak jellegében leginkább az agglomerációs szerepköre (azaz a humáninfrastruktúra hiányosságai okozta széleskörű függése a szomszédos nagyvárostól), a morfológiájában tetten érhető, gyors, koordinálatlan, ennek következtében nem optimális terjeszkedése (azaz a szétterülő struktúra, a városközpont, vagy bármilyen, központi jellegű városrész teljes hiánya és az alacsony szintszámok), lakóterületi beépítéstípusainak kedvezőtlen alakulása (azaz kevés kert, alacsony zöldfelületi arány), infrastrukturális hiányosságainak egyenlőtlen csoportosulása (azaz a burkolatlan utcák jól beazonosítható csoportosulása okozta szeparáció), valamint a közösségi élet színtereinek hiánya erősíti meg.

Az azonosított tulajdonságok vizsgálhatóak számos olyan település esetében, ahol az alvóvárosi jelleg, a fokozatos afelé tendálás, vagy annak gyanúja felmerül. Ezen települések esetében a vizsgálat rá fog mutatni arra, hogy a település hol tart az alvóvárossá válás folyamatában, és hogy mely, a dolgozatban azonosított problémák érintik leginkább. Ez pedig segítségül fog szolgálni abban, hogy a folyamatot a település tudatosan kontrollálja, megállítsa, a helyzetet javítsa, mert beazonosíthatóvá válik, hogy a beavatkozásra mely területeken (mind fizikális, mind diszciplináris értelemben) van szükség.

Ezen tulajdonságok segítségére lehetnek olyan településnek is, mely még nem érintett az alvóvárossá válás folyamatában, de a demográfiai folyamatok ismeretében, elhelyezkedése révén nagy a valószínűsége, hogy érintetté válik benne. E települések számára az alvóváros pontosított jellegzetességei indikátorok lehetnek arra vonatkozóan, hogy mely területek (szintén mind fizikai, mind diszciplináris értelemben) változását kell kiemelt figyelemmel kísérni, azok fejlődését különös tekintettel koordinálni.